

The research aims to determine the moments of sacralization during entry into the rite, profaning or desacralization – when the exit from it, as well as the establishment of the level of sacral in the implementation of transitions and the acquisition of new social status by the main characters of wedding rituals.

According to the results obtained, the beginning of opening the source of sacralization should be considered the arrival of the marriage brokers to the parents of the girl, the presentation by the girl towels and kerchief is a moment of providing access for the extramundane, after the act of defloration and the provision of evidence of chastity, the source of sacralization begins to overlap, and after the episode of showing respect or neglect by the guests to the parents of the young wife, a final blocking of the access of sacral and the elimination of the source of sacralization.

Key words: family rites, Ukrainian wedding, structural research, sacral and profane, reality and the other world.

УДК 021.4:004.77

**О. С. Манякіна,
М. А. Дьячкова**

ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті визначено, що с розвитком новітніх інформаційних технології інтернет-комунікації є одним із перспективних шляхів позиціонування бібліотек як інформаційно-культурного та освітнього центру. Проаналізовано ефективність інтернет-комунікації на прикладі п'яти наукових бібліотек закладів вищої освіти України, які були обрані для дослідження за регіональним принципом. Зазначено, що основним каналом комунікації між бібліотекою та користувачем в електронному режимі є веб-сайт. Окреслено, що поряд з офіційними веб-сторінками в мережі Інтернет співробітниками наукових бібліотек для інформування користувачів активно застосовуються сторінки в соціальних мережах та інтернет-блог. Такий вид комунікаційного каналу дозволяє встановити неформальний контакт з користувачами.

Ключові слова: наукова бібліотека, заклади вищої освіти, інтернет-комунікації, веб-ресурси, соціальні мережі.

DOI 10.34079/2226-2849-2019-9-17-45-52

В суспільстві основою комунікативної діяльності є обмін інформацією. Інформація, що циркулює між певними суб'єктами, є важливим ресурсом для їх розвитку. Інформаційні потреби людства здавна задовольняють освітні заклади та їх бібліотечні підрозділи, оскільки саме в них зберігаються основні документальні масиви, що відображають розвиток суспільства. Бібліотеки закладів вищої освіти (далі – ЗВО) є інформаційними центрами для студентів та викладачів, важливими джерелами наукових, культурних та соціальних досліджень усіх сфер життєдіяльності суспільства.

Задоволення інформаційних потреб користувачів бібліотеки здійснюється завдяки комунікаційному процесу. Користувач звертається до бібліотеки з проханням надати йому певну інформацію з того чи іншого питання, бібліотека за отриманим запитом шукає, опрацьовує та надає відповідну інформацію користувачу. Тобто здійснюється

комунікаційний процес у вигляді «користувач – бібліотека – користувач», і це задовольняє інформаційні, наукові, освітні, просвітницькі та інші потреби користувачів. Наразі наукові бібліотеки займають вагомe місце у системі комунікації ЗВО.

На сучасному етапі розвитку суспільства функціонування бібліотек неможливо уявити без використання новітніх інформаційних технологій. Інтернет-комунікація є одним із перспективних шляхів позиціонування бібліотек як інформаційно-культурного та освітнього центру. Основним каналом комунікації між бібліотекою та користувачем в електронному режимі є веб-сайт. Означений ресурс дає можливість бібліотекам розширювати свою діяльність, представляти свої інформаційно-аналітичні продукти, а також надавати доступ до інформації віддаленим користувачам.

Отже, мета даної розвідки визначити ефективність застосування інтернет-комунікацій в контексті популяризації діяльності наукових бібліотек закладів вищої освіти України.

Питанням застосування інтернет-комунікації в бібліотечних установах і, зокрема, веб-сайтами займаються О. Грогуль [1], М. Дьячкова [2–3], В. Копанєва [4], О. Манякіна [5], О. Мар'їна [6], Л. Філіпова [12] та ін.

Так Л. Філіпова виокремлює наступні ключові показники якості веб-сервера: глибина змісту, простота навігації, стабільність інформаційних ресурсів, оперативність оновлення інформації, доступність для користувачів, єдність дизайну всіх розділів [12].

Крім загальних вимог до створення веб-сайтів є і специфічні, які постають перед сайтами саме бібліотечних установ. Основними завданнями, які повинен виконувати веб-сайт бібліотеки, на думку О. Грогуля, є безпроблемне та швидке входження на веб-сайт бібліотеки з будь-якої пошукової системи, створення позитивного іміджу бібліотеки, а також популяризація інформації про існування та діяльність бібліотеки; інформування користувачів про інформаційну діяльність бібліотек, а саме про створення та функціонування інформаційно-аналітичної, бібліографічної та довідкової продукції, тобто всієї вторинної інформації, яка виробляється в процесі інформаційно-аналітичної діяльності; забезпечення належних умов для швидкого і якісного пошуку інформації на сайті. Актуальним для користувачів є пошук та підбір необхідної літератури за допомогою «Віртуальної довідки». Важливим є й інформування про події (наукові конференції, презентації, виставки, дні відкритих дверей та ін.), заплановані в бібліотеці. Постановка цього завдання вкрай важлива і для користувачів, і для бібліотеки, адже саме таким чином відбувається двостороння співпраця бібліотеки з користувачами. З одного боку, бібліотека підвищує свій рейтинг, поширює інформацію про свою діяльність, а з іншого – у відвідувачів виникає унікальна можливість взяти участь у наукових конференціях, відвідати інформативні виставки, розширити коло захоплень. Також велике значення має надання доступу до бібліотечних продуктів (електронних каталогів, бібліографічних матеріалів, інформаційно-аналітичної продукції) та забезпечення доступу до повнотекстової нормативно-правової, методичної, наукової та іншої літератури [1].

Питання комунікативної діяльності наукових бібліотек (далі – НБ) ЗВО нами вивчалось спільно з молодією дослідницею М. Дьячковою (магістр інформаційної, бібліотечної та архівної справи). Наразі здійснено аналіз інтернет-комунікації п'яти НБ ЗВО України (Маріупольського державного університету, далі – МДУ; Національного університету «Києво-Могилянська академія», далі – НаУКМА; Львівського національного університету ім. І. Франка, далі – ЛНУ; Одеського національного університету ім. І. Мечникова, далі – ОНУ; Харківського національного університету ім. В. Каразіна, далі – ХНУ). Кожна з досліджуваних бібліотек має власний веб-сайт.

Сьогодні це є вимогою часу. Вказані НБ у всесвітній мережі можна знайти за наступними адресами:

- НБ МДУ – <http://slibr.mdu.in.ua/> [8];
- НБ НаУКМА – <http://www.library.ukma.edu.ua> [9];
- НБ ЛНУ – <http://library.lnu.edu.ua> [7];
- НБ ОНУ – <http://lib.onu.edu.ua> [10];
- ЦНБ ХНУ – <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/> [13].

Для визначення критеріїв оцінки веб-сайтів як засобу комунікативної діяльності наукових бібліотек було використано Постанову КМУ «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [11] від 4 січня 2002 р. № 3 з певними авторськими змінами та доповненнями.

Офіційні веб-сторінки НБ репрезентують бібліотеку у всесвітній мережі та надають користувачам інформацію про історію бібліотеки, склад її фондів, останні новини, послуги та сервіси. Кожна з досліджуваних бібліотек пропонує користувачам доступ до електронних ресурсів бібліотеки, а саме: електронного каталогу, електронної бібліотеки, електронного репозитарію. Також бібліотеки надають тестовий доступ до повнотекстових світових інформаційних ресурсів. Веб-сайти мають зручний інтерфейс, стриману кольорову гаму, адекватно відображають інформацію.

Оскільки НБ НаУКМА має в своєму підпорядкуванні структурні підрозділи, то існують і їх відповідні веб-сайти. Окрім офіційного веб-сайту співробітники цієї бібліотеки також підтримують та наповнюють інформацією веб-сайти Американської бібліотеки НаУКМА, Американських куточків в Україні, ElibUkr, «Наукові записки НаУКМА», «Магістеріум». Більшість сайтів розглянутих НБ мають таку зручну функцію, як карта сайту, що полегшує навігацію. Багатомовну версію (англійську та російську) підтримують сайти НБ НаУКМА і ОНУ, ЦНБ ХНУ.

Здійснивши аналіз веб-сайтів НБ ЗВО, можна стверджувати, що цей засіб комунікації є ефективним та необхідним. Сайт НБ – це інформативний, оперативний та зручний комунікаційний канал. До основних позитивних моментів діяльності досліджуваних офіційних веб-сторінок НБ віднести такі: подання вичерпної інформації про історію та структуру бібліотечної установи, про послуги та сервіси бібліотеки; можливість доступу до електронних ресурсів бібліотеки (каталогу, репозитарію) та світових баз даних.

Однак є і недоліки в досліджуваних веб-сайтах. Зокрема, некоректне відображення веб-сторінки ЦНБ ХНУ, що свідчить про необхідність модернізації сайту; лише 2 з 5 веб-сайтів пропонують анонси запланованих подій та послугу Online-консультації; нормативно-правові акти щодо діяльності бібліотек та звітні матеріали представлені частково або ж розміщені на сайті університету (див. таблицю 1).

Для інформування користувачів окрім офіційних веб-сторінок в мережі Інтернет співробітникам НБ активно застосовуються сторінки в соціальних мережах. Сьогодні, за викликом часу, кожна організація має свою офіційну сторінку у певній соціальній мережі. Такий вид комунікаційного каналу дозволяє встановити неформальний контакт з користувачами. Соціальні сервіси розширюють професійні контакти, заохочують пошук нового стилю й пріоритетів, творчої волі, ідей співробітництва та їхньої реалізації у бібліотечній галузі, формують позитивний імідж книгозбірень, допомагають закріпити кредит довіри до них у користувачів та інших учасників інформаційного суспільства, стимулюють останніх стати партнерами у розвитку бібліотек.

Таблиця 1

Критерії порівняльної оцінки веб-сайтів наукових бібліотек ЗВО

Критерій \ Бібліотека	НБ МДУ	НБ НаУКМА	НБ ЛНУ	НБ ОНУ	ЦНБ ХНУ
Наявність карти сайту	+	+	-	-	-
Відсутність «порожніх сторінок»	+	+	+	+	+
Своєчасність оновлення інформація	+	+	+	+	+
Наявність багатомовної версії сайту	-	+	-	+	+
Історична довідка та інформація про бібліотеку	+	+	+	+	+
Перелік послуг, що надаються	+	+	+	+	-
Контактна інформація та режим роботи	+	+	+	+	+
Новини	+	+	+	+	+
Зворотній зв'язок	+	+	-	-	-
Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність	+	+	+	-	-
Звітна документація	+	+	+	+	+
Електронний каталог	+	+	+	+	+
Електронний репозитарій	+	+	+	+	+
Віртуальна довідка	+	+	-	+	+
Online-консультація	+	-	-	+	-
Анонси запланованих подій	+	+	-	-	-
Посилання на повнотекстові БД	+	+	+	+	+
Посилання на сторінки у соціальних мережах	+	+	-	+	+
Посилання на головну сторінку університету	+	+	-	-	+

Під час дослідження кожної з цих форм О. Мар'їною було запропоновано перелік основних соціальних сервісів, що можуть бути корисними для бібліотек: професійні співтовариства у межах соціальних медіа для обміну досвідом; співтовариства для виявлення споживчого інсайту: сервіси, у межах яких кожен відвідувач може висловити свою ідею, а інші – проголосувати за неї; wiki-портали: сайти, інтерфейс яких побудований за принципами, що максимально спрощують можливість спільного створення і редагування єдиного контенту; user generated-конкурси, у межах яких користувачам пропонується розробити дизайн сайту, продукту, новий вид послуги тощо, які дають змогу не лише отримувати значну кількість нових ідей, а й створювати потужні інформаційні приводи, демонструють готовність до співпраці; тегування: сервіси зберігання, публікації та упорядкування закладок у соціальних медіа; підкасти в медіа-хостингах, що уможливають розміщення фото-, відео- та аудіоматеріалів; сервіси для зберігання, обміну та спільної роботи над інформаційними об'єктами в режимі он-лайн; feed-агрегатори: програми для читання RSS-стрічок; рекомендаційні системи, які надають можливість демонструвати користувачам соціальних медіа думку інших відвідувачів, враховуючи соціальний граф, автоматично збирати найцікавіший контент на сайті та персоналізувати його; соціальні share-сервіси: ресурси для зберігання та трансляції інформаційних об'єктів у різних форматах; соціальні медіа сховища: сервіси для спільного зберігання мультимедійних файлів; mashup-додатки:

портальні технології, що уможливають створення «гібридних» форм сайтів, порталів, та інші технологічні рішення; сервіси відео конференцій [6].

Наразі кожна з досліджуваних НБ ЗВО для презентації та популяризації своєї діяльності має власну офіційну сторінку у соціальній мережі Facebook. Зазначена соціальна мережа надає можливість створювати профіль установи, спілкуватися з іншими окремими користувачами чи установами, обмінюватися даними (фотографіями, документами, аудіо-, відео-файлами та ін.). Доступ до відповідної соціальної мережі є безкоштовним. Сторінки НБ інформаційно наповнені новинами про діяльність бібліотек; містять її контактні дані, геолокацію, фото та відео матеріали; анонсують найближчі події. Для анонсування подій Facebook має зручну функцію – можливість створювати профілі заходів з розміщенням там усієї необхідної інформації та запрошувати відповідних користувачів. На сьогодні відповідна функція не використовується бібліотеками МДУ та ХНУ. Також соціальна мережа надає змогу користувачам залишити відгук щодо діяльності установи, що є ефективним засобом налаштування зворотного зв'язку. Іншими популярними соціальними мережами, що використовуються НБ ЗВО для здійснення комунікаційної діяльності, є Twitter, Instagram.

За даними, розміщеними на офіційних веб-сайтах НБ, та звітними матеріалами, найбільш активно можливостями соціальних мереж користуються НБ НаУКМА та НБ МДУ. Бібліотекою НаУКМА, включаючи її структурні підрозділи, ведеться 4 сторінки у Facebook, 3 сторінки у Twitter (соціальна мережа для ведення мікроблогів), 2 сторінки у YouTube (відеохостинг), а також сторінки у Flickr (фотохостинг), LinkedIn (соціальна мережа для пошуку та встановлення ділових контактів), SlideShare (соціальний сервіс для розміщення та обміну презентацій), Instagram (соціальна мережа для обміну фото- та відеоматеріалами). Бібліотекою МДУ, окрім офіційної сторінки у Facebook, ведеться спеціалізована сторінка «Бібліотека – науковцю», сторінка центру «Вікно в Америку» Window on America Mariupol; також функціонують сторінки в Instagram, SlideShare, Flickr, Pinterest (фотохостинг). Цими ж НБ використовується інший популярний комунікаційний канал – інтернет-блог. НБ МДУ пропонує до уваги авторські блоги співробітників «Бібліо.net: Суб'єктивно про книги, бібліотеки та бібліотекарів», «БібліоОпус: Про літературу, літераторів і не тільки», літературна платформа «Догори сторінками». НБ НаУКМА ведеться блог «Могилянська Бібліотекарка».

Отже, соціальні мережі є важливою складовою забезпечення ефективної комунікації НБ з користувачами. Вони дозволяють оперативно та у зручній формі інформувати значний пласт аудиторії про події та послуги бібліотеки.

Таким чином, в сучасних умовах комунікативна діяльність НБ ЗВО здійснюється не лише у традиційній формі (довідково-бібліографічне обслуговування, виставкова робота), а й за допомогою новітніх інформаційно-телекомунікаційних методів, що надає змогу більш якісно та оперативно здійснювати обмін інформацією та задовольняти потреби користувачів.

Список використаної література

1. Грогуль О. Аналіз веб-сайтів Обласних бібліотек (на прикладі Рівненської державної обласної бібліотеки та Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського) / О. Грогуль // Вісник Львівського університету. Сер. : Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. – 2012. - Вип. 7. – С. 172–181 ; Hrohul O. Analiz veb-saitiv Oblasnykh bibliotek (na prykladі Rivnenskoі derzhavnoі oblasnoі biblioteky ta Kirovohradskoі oblasnoі universalnoі naukovoі biblioteky imeni D. I. Chyzhevskoho) / O. Hrohul // Visnyk Lvivskoho universytetu. Ser. : Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informatsiini tekhnolohii. – 2012. – Vyp. 7. – S. 172–

181.

2. Дьячкова М. А. Веб-сайти як засіб здійснення комунікативної діяльності бібліотек ВНЗ / М. А. Дьячкова // Дебют : зб. тез допов. студентів історичного факультету МДУ за результатами участі у Декаді студентської науки 2017 / за заг. ред. К. В. Балабанова, О. В. Булатової. – Маріуполь, 2017. – С. 105–106 ; Diachkova M. A. Veb-saity yak zasib zdiisnennia komunikativnoi diialnosti bibliotek VNZ / M. A. Diachkova // Debiut : zb. tez dopov. studentiv istorychnoho fakultetu MDU za rezultatamy uchasti u Dekadi studentskoi nauky 2017 / za zah. red. K. V. Balabanova, O. V. Bulatovoi. – Mariupol, 2017. – S. 105–106.

3. Дьячкова М. А. Формування комунікативної політики наукових бібліотек ВНЗ у забезпеченні сталого розвитку України / М. А. Дьячкова // Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 15 листопада 2017 р. - Маріуполь : МДУ, 2018. – С. 84–85 ; Diachkova M. A. Formuvannia komunikativnoi polityky naukovykh bibliotek VNZ u zabezpechenni staloho rozvytku Ukrainy / M. A. Diachkova // Informatsiia ta kultura v zabezpechenni staloho rozvytku liudstva : zb. mater. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Mariupol, 15 lystopada 2017 r. – Mariupol : MDU, 2018. – С. 84-85.

4. Копанєва В. Бібліотека в системі наукової електронної комунікації / В. Копанєва // Бібліотечний вісник. – 2007. – № 5. – С. 3–9 ; Kopanieva V. Biblioteka v systemi naukovoї elektronnoi komunikatsii / V. Kopanieva // Bibliotechnyi visnyk. – 2007. – № 5. – S. 3–9.

5. Манякіна О.С. Застосування інтернет-комунікації в бібліотечних установах / О.С. Манякіна // Актуальні проблеми науки та освіти : зб. матер. XXI підсумк. наук.-практ. конф. викладачів, м. Маріуполь, 1 лютого 2019 р. / за заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь : МДУ, 2019. – С. 129–131 ; Maniakina O.S. Zastosuvannia internet-komunikatsii v bibliotechnykh ustanovakh / O.S. Maniakina // Aktualni problemy nauky ta osvity : zb. mater. XXI pidsumk. nauk.-prakt. konf. vykladachiv, m. Mariupol, 1 liutoho 2019 r. / za zah. red. K. V. Balabanova. – Mariupol : MDU, 2019. – S. 129–131.

6. Мар'їна О. Бібліотеки та соціальні медіа: технологія взаємодії / О. Мар'їна // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 8. – С. 19–21 ; Marina O. Biblioteky ta sotsialni media: tekhnolohiia vzaiemodii / O. Marina // Visnyk Knyzhkovoї palaty. – 2012. – № 8. – S. 19–21.

7. Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. І. Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.lnu.edu.ua/bibl/> ; Naukova biblioteka Lvivskoho natsionalnoho universytetu im. I. Franka [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>

8. Наукова бібліотека Маріупольського державного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slibr.mdu.in.ua/> ; Naukova biblioteka Mariupolskoho derzhavnoho universytetu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://slibr.mdu.in.ua/>

9. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.library.ukma.edu.ua/> ; Naukova biblioteka Natsionalnoho universytetu «Kyievo-Mohylianska akademiia» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.library.ukma.edu.ua/>

10. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.onu.edu.ua/ua/> ; Naukova biblioteka Odeskoho natsionalnoho universytetu im. I. Mechnykova [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://lib.onu.edu.ua/ua/>

11. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 № 3

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF> ; Pro poriadok oprylyudnennia u merezhi Internet informatsii pro diialnist orhaniv vykonavchoi vlady : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.01.2002 № 3 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>

12. Філіпова Л. Питання змісту бібліотечних Web-сайтів в Інтернеті / Філіпова Л. // Бібліотечна планета. – 2001. – № 3. – С. 12–15 ; Filipova L. Pytannia zmistu biblioteknykh Web-saitiv v Interneti / Filipova L. // Bibliotekna planeta. – 2001. – № 3. – S. 12–15.

13. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/> ; Tsentralna naukova biblioteka Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>

Стаття надійшла до редакції 10.02.2019

E. Manyakina,
M. Dyachkova

INTERNET COMMUNICATION AS A TOOL PROMOTE THE ACTIVITIES OF SCIENTIFIC LIBRARIES HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE

The publication identifies that with the development of the latest information technology of Internet communication is one of the promising ways of positioning libraries as an information, cultural and educational center. The efficiency of Internet communication is analyzed for example five scientific libraries of higher education institutions of Ukraine (Mariupol state University, National University «Kyiv-Mohyla Academy», Lviv national University. I. Franko, Odessa national University. I. Mechnikov, Kharkiv national University V. Karazina), which were selected for the study on a regional basis.

It is noted that the main channel of communication between the library and the user in electronic mode is a website. By analyzing the websites of the scientific library higher education institutions, it can be argued that this means of communication is effective and necessary. The website of the NB is an informative, operative and convenient communication channel.

It is emphasized that along with the official web pages on the Internet, the staff of scientific libraries actively use pages in social networks to inform users. Each of the investigated scientific library call for the presentation and promotion of its activities has its own official page in social networks Facebook, Twitter, Instagram etc.

According to the data posted on the official websites of the scientific library and reporting materials, the most active social networking opportunities are used by the scientific library of NaUKMA and scientific library MSU. Instagram (Facebook, 3 pages on Twitter (social network for microblogging), 2 pages on YouTube (video hosting), as well as pages in Flickr (photo hosting), LinkedIn (social network for finding and establishing business contacts), SlideShare (social service for posting and sharing presentations), Instagram (social network for sharing photos and videos). Also designated scientific libraries to support communication with users actively using the Internet blog. This type of communication channel allows you to establish informal contact with users.

Therefore, in modern conditions, the communication activity of the scientific library higher education institutions is carried out not only in the traditional form, but also with the

help of the latest information and telecommunication methods, which allows more efficiently and quickly to exchange information and meet the needs of users.

Key words: *scientific library, higher education institutions, Internet communications, web resources, social networks.*

УДК:130.2:7.01

Ю. С. Сабадаш

КУЛЬТУРОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Аналізується проблема, яка несе в собі значний теоретичний потенціал задля подальшого розвитку сучасної культурології. Наголошено, що матеріал статті відтворює етапи становлення й розвитку мистецтвознавства, які у певні історико-культурні періоди перехрещувалися з історією культури, оскільки ці дві гілки гуманітарного знання – в якості об'єкту теоретичного аналізу – «опрацьовували» мистецтво, з одного боку, як історико-культурний феномен, а, з іншого, – як засіб естетико-художнього відтворення дійсності. Показано, що заявлена проблема, яка повинна враховуватися культурологами, розкриває культуротворчу сутність мистецтвознавства, яке – хронологічно – значно випереджаючи культурологію – розвивалося паралельно з історією культури, маючи власні цілі й завдання. Відтворено – у стислому вигляді – історію становлення та розвитку мистецтвознавства з акцентуванням на опануванні ним поняттєвою системою й виробленням наріжних культуротворчих цінностей, серед яких – гуманізм.

Ключові слова: *мистецтвознавство, культурологія, культуротворчий потенціал, мистецтво, «ремісник - майстер - митець», гуманізм.*

DOI 10.34079/2226-2849-2019-9-17-52-61

Оскільки за останні три десятиліття культурологія займає все більш помітне місце в логіці розвитку української гуманістики, стає зрозумілим й виправданим інтерес науковців до цілої низки теоретичних проблем, дотичних до культурологічного знання. В логіці цих міркувань дослідження історії становлення та розвитку мистецтвознавства з акцентуванням на опануванні ним поняттєвою системою й виробленням наріжних культуротворчих цінностей, серед яких – гуманізм – є, безсумнівно, цікавим та актуальним.

Метою дослідження є виокремити феномен «мистецтвознавство» в якості тієї гуманітарної науки, що, з одного боку, формує структуру культурології, а з другого, – володіє власним «культуротворчим потенціалом», який в логіці європейських цивілізаційних процесів «перехрещувався» й «взаємодіяв» з історією культури.

Розширення дослідницького простору культурології спирається на ті проблеми, які вже знайшли відповідне теоретичне осмислення. Так, українські культурологи – Ю. Афанасьєв, М. Бровко, Л. Губерський, Ю. Легенький, Н. Павліченко, В. Тузов, В. Чернець достатньо повно «відпрацювали» проблему структурних елементів культурології, яка формується завдяки взаємодії низки гуманітарних наук, серед яких відповідне місце займає мистецтвознавство. Окрім цього, на теренах сучасної української гуманістики переконливо зафіксована специфіка взаємодії культурології та мистецтвознавства. Нам видаються слушними аргументи Т. Кохана, котрий вважає, що